

**SAHA/KLİNİK UYGULAMA DERSİ
ÖĞRENCİ DEĞERLENDİRME REHBERİ**

HEM 305 HEMŞİRELİKTE ÖĞRETİM

	ÖĞRENCİ TANITIM FORMU	Doküman No	SBF-HB-FR-01
		Yayın Tarihi	11.10.2021
		Revizyon Tarihi	13.04.2023
		Revizyon No	Versiyon 1
		Sayfa	2 / 20

ÖĞRENCİ BİLGİSİ		
Adı ve Soyadı		Fotoğraf
Numarası		
İmzası		
Uygulama Yaptığı Servis/Bölüm		
Uygulama Tarihi		
Sorumlu Öğretim Elemanı		
Alan/Klinik Rehber		

İÇİNDEKİLER

- 1. SAHA/KLİNİK UYGULAMA DERSİ SORUMLU ÖĞRETİM ELEMAN(LARI)**
- 2. SAHA/KLİNİK UYGULAMA DERSİ İLKELERİ**
- 3. SAHA/KLİNİK UYGULAMA DERSİ UYGULAMA HEDEFLERİ**
- 4. SAHA/KLİNİK UYGULAMA DERSİ ÖĞRENME ÇIKTILARI**
- 5. SAHA/KLİNİK UYGULAMA DERSİ ÖĞRENCİ YÖNETİM PLANI**
- 6. SAHA/KLİNİK UYGULAMA DERSİ TASARIMI**
- 7. SAHA/KLİNİK UYGULAMA DERSİ DOKÜMAN LİSTESİ**
 - SBF-HB-FR-02 SAHA/SERVİS/KURUM TANITIM FORMU**
 - SBF-HB-FR-16 ÖĞRETİM PLANI GELİŞTİRME FORMU**
 - SBF-HB-FR-17 MATERYAL DEĞERLENDİRME FORMU**
 - SBF-HB-FR-18 SUNUM DEĞERLENDİRME FORMU**
 - SBF-HB-FR-20 ÖĞRENCİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU**
 - SBF-HB-FR-30 HEMŞİRELİKTE ÖĞRETİM SAHA/KLİNİK UYGULAMA DERSİ ÖĞRENCİ DEĞERLENDİRME FORMU**
 - SBF-HB-FR-39 ÖĞRENCİ KAMU SPOTU DEĞERLENDİRME FORMU**
- 8. KAYNAKLAR**

1. SAHA/KLİNİK UYGULAMA DERSİ SORUMLU ÖĞRETİM ELEMAN(LARI)

Dr. Öğr. Üyesi Gülsüm ÇONOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi Hilal ALTINDAL DURU

2. SAHA/KLİNİK UYGULAMA DERSİ İLKELERİ

- a) Öğrenci, Bölüm Başkanlığının bildirdiği uygulama programına tamamen uymak, istenilen görevleri zamanında ve eksiksiz olarak gerçekleştirmek, uygulama yaptığı kurumlarda çalışan diğer ekip üyeleri ile profesyonel iletişim kurmak ve kurumlardaki bakım prosedürlerine hâkim olmak durumundadır.
- b) Öğrenci uygulama sürecinde bulunduğu kurumun çalışma ve güvenlik kurallarına uyma ve kullandığı araç-gereç-malzemeyi birim yetkilisinin (servis hemşiresi, klinik sorumlusu, eğitmen vb.) bilgisi dâhilinde ve özenle kullanmak zorundadır. Bu durumun yerine getirilmemesinden doğan her türlü sorumluluk öğrenciye ait olup, gerekli hallerde öğrenci hakkında Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği hükümleri uygulanır.
- c) Öğrenci, uygulamaları uluslararası ve ulusal bildirgeler ve mevzuatta öngörülen mesleki, etik ve yasal yükümlülükler doğrultusunda gerçekleştirir.
- d) Öğrenci kendisi ve uygulama alanında bakım verdiği birey ve/veya aile için enfeksiyon riski oluşturmayacak hijyenik kurallara uymak zorundadır.
- e) Dönem içinde her öğrenci bir mesleki uygulama dersi için klinik uygulama rotasyonunda belirtilen özel ve kamu kurumlarında klinik uygulamaya devam etmek durumundadır.
- f) Öğrenci, uygulamalarını, dersin gerektirdiği bilgi ve beceriler doğrultusunda sorumlu öğretim elemanı veya öğretim elemanının olmadığı durumlarda ise ilgili birimin hemşiresi/sorumlusu denetiminde gerçekleştirir ve kaydeder. Öğretim elemanı ya da klinik hemşiresi olmadan, bağımsız olarak ilaç tedavisi yapamaz. Hastanın beden bütünlüğüne yönelik herhangi bir girişimsel işlem (intravenöz kateter yerleştirme vb.) uygulayamaz. Öğrenci, klinik sorumlu hemşiresi nezaret ve denetimi olmaksızın yazılı ya da sözel hekim istemi alamaz.
- g) Öğrenci uygulamalar sırasında hastanın mahremiyeti ya da gizliliğini ihlal eden herhangi bir eylemde bulunamaz, kişiye özel bilgileri ifşa edemez.
- h) Uygulama süresinin sonunda öğrenciler hazırladıkları **klinik uygulama değerlendirme dosyasını** belirlenen **formata uygun** olarak bir adet vesikalık fotoğrafları ile dersin sorumlu öğretim elemanına teslim etmek zorundadır.
- i) Öğrenciler, her bir dönem için belirlenen rotasyon programında, belirtilen takvime bağlı uygulama yerinde bulunacaklardır. Dersin sorumlu öğretim elemanı/servis sorumlusu/klinik rehber hemşirenin bilgisi olmadan **kesinlikle** görev yerinden ayrılmayacaklardır.
- j) Uygulama alanına geç gelen öğrencilerin imzası alınmayacaktır. **Tam gün devamsız kabul edilecektir.**
- k) Öğrenci uygulaması tamamlanmadan uygulama alanından ayrılamaz. Uygulama bitiş saati öncesinde uygulama alanını terk ettiği tespit edilen öğrenciler, o gün için **uygulama yapmamış** sayılıp devamsız kabul edilecektir.
- l) Uygulama alanlarında cep telefonu sessiz konumda olmalıdır. Acil durumlarda öğretim elemanının bilgisi dâhilinde telefon görüşmesi yapılabilecektir.
- m) Öğrencilerin uygulamaya **%80 oranında devamları** zorunludur. Devamsızlık haklarının aşılması durumunda telafi durumu olmaksızın doğrudan uygulamadan **basarısız** sayılacaktır ve **finale girme durumu olmadığından tekrar durumuna düşecektir.**
- n) Her öğrenci, uygulama yaptığı birimde teorik bilgi, uygulama becerisi, çalışma disiplini, performansı, iletişimi, kayıt tutması vb. yönlerden uygulama sorumlusu/yürütücüsü/alan rehberi tarafından değerlendirilir.
- o) Öğrenci, ders uygulama alanında öğrenci kimlik belgesini görünebilecek şekilde takmak zorundadır.
- p) Öğrenciler ders uygulamalarında üniforma/beyaz önlük giymek zorundadırlar. Öğrencinin giydiği kıyafet üniversite öğrencisine yakışacak temizlikte ve özende olmalıdır. Bunlar;
 - ✓ **Üniforma:** Bölümün ders uygulamasına yönelik üniforma düzeni aşağıda verilmiştir.
 - ✓ **Üniforma üstü:** Beyaz, hâkim yaka şeklinde, önden çıkıtlı, kısa kollu (dirsek hizasını geçmeyecek), üzerinde üç cep olacaktır. Altta iki yarıda, sol üstte bir göğüs cebi olacaktır. Sol üst cebin üzerine üniversitenin amblemi dikilecektir.
 - ✓ **Üniforma altı:** Lacivert pantolon, bel yarım lastikli, düz paça ve cepsiz olacaktır. Pantolonun arka ve ön kısımlarında ütü izi dikiş ile belli olacaktır.
 - ✓ **Ayakkabı:** Siyah, lacivert, gri ya da beyaz renkte spor, topuksuz ve ortopedik özelliğe sahip olmalıdır. Terlik, bot, karışık renkli ayakkabı giyilmeyecektir.
 - ✓ **Hırka:** Gerekli duyulan hallerde öğrenciler formasının üzerine sade, desensiz, kapüşonsuz, sıfır yaka, penye/örgü lacivert, siyah ya da beyaz renkte hırka giyebileceklerdir.
 - ✓ **Beyaz Önlük:** Öğrenci dersin gereğine göre bazı eğitim alanlarında (psikiyatri kliniği, laboratuvar, okul, işyeri, ev vb.) beyaz önlük giymelidir.
 - ✓ **Baş Örtüsü:** Öğrenciler sade lacivert, sade beyaz ya da sade siyah renkte baş örtüsü ve aynı renkte bone kullanabileceklerdir.
 - ✓ Öğrenciler uygulamaları süresince; top küpe, alyans ve saat dışında herhangi bir takı takamaz.
 - ✓ Saçlar dağınık olmayacak şekilde ense hizasında topuz yapılacak olup, erkek öğrenciler temiz bırıyık ve top sakal dışında sakal bırakamayacaklardır.
 - ✓ Tırnaklar kesinlikle kısa ve ojesiz olmalıdır.
- q) Öğrenci uygulama esnasında stres, kaygı ya da korkuya yol açan herhangi bir durumla karşılaştığında ya da fiziksel zarar gördüğünde, bu durumu öncelikle ilgili öğretim elemanına ve uygulama alanı sorumlu hemşiresine bildirerek olayı rapor eder.
- r) Saha/Klinik Uygulama Dersi İlkeleri, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Mesleki Alan Uygulama Yönergesi maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.
- s) Saha/Klinik Uygulama Dersi; 17 Haziran 2021 tarih ve 31524 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yükseköğretimde Uygulamalı Eğitimler Çerçeve Yönetmeliği’nin Uygulamalı ders, 14. Maddenin 4 nci ve 5 nci bendi kapsamında 3308 sayılı ve 5510 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine uygun olarak öğrenciler hakkında iş kazası ve meslek hastalığı ile hastalık sigortası yaptırılarak uygulamalı ders rotasyon planı kapsamında yürütülür.

Okudum, anladım ve kabul ediyorum.

Öğrencinin Adı Soyadı:

İmza:

3. SAHA/KLİNİK UYGULAMA DERSİ UYGULAMA HEDEFLERİ

UYGULAMA DÖNEMİ	HAFTA	HEDEFLER
TARİH	1.-14. HAFTA	Eğitimle ilgili temel kavramları tanımlar
		Hemşirenin eğitici rolünü farkında olur
		Bir eğitim gereksinimine yönelik ihtiyaç belirler
		Bir eğitim konusu ile ilgili hedef ve hedef davranış yazar
		Bir eğitim konusuna yönelik materyal hazırlar
		Ölçme ve değerlendirmede araçlarını kullanır
		Öğretim yöntemlerini kullanabilir
		Eğitim süreci geliştirebilir
		Etkili sunum yapar

4. SAHA/KLİNİK UYGULAMA DERSİ ÖĞRENME ÇIKTILARI

- 1-Hemşirelikte öğretim dersi ile ilgili temel kavramları, kuramları ve modelleri açıklar
- 2.Eğitim gereksinimleri doğrultusunda öğretim planı geliştirebilir
- 3.Eğitime özgü öğrenme ortamı oluşturarak etkili sunum tekniklerini kullanır
- 4.Eğitim gereksinimleri doğrultusunda etkili eğitim materyali kullanır
- 5.Hemşirenin eğitim kapsamındaki rol ve sorumluluklarını benimser

5. SAHA/KLİNİK UYGULAMA DERSİ ÖĞRENCİ YÖNETİM PLANI

Uygulamaya Çıkılacak Kurumlar

1. Çankırı Devlet Hastanesi
2. Çankırı Karatekin Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi

6. SAHA/KLİNİK UYGULAMA DERSİ TASARIMI

HAFTALAR	DERSİN ADI VE KODU: HEM305 HEMŞİRELİKTE ÖĞRETİM			
	KONULAR	ÖĞRENME ÇIKTILARI	ÖĞRENME ÇIKTILARINI KAZANDIRMA YÖNTEM ve MATERYALLERİ	ÖĞRENME ÇIKTILARINI ÖLÇME YÖNTEMİ
1. Hafta	ÖĞRETİM SÜRECİNE GİRİŞ - Eğitim, öğretim, öğrenme kavramları - Sınıf yönetimi - Yaşam boyu öğrenme - Öğrenme ve hatırlama - Öğrenme kuram, stil ve stratejiler, yaklaşımları ve modeller	- Eğitimle ilgili temel kavramları tanımlar (ÖÇ1). - Sınıf yönetimi kavramını açıklar (ÖÇ1). - Hemşirenin eğitici rolünü farkında olur (ÖÇ5). - Bilişsel ve davranışsal öğrenme kuramlarının hemşirelik mesleğine yansımalarını değerlendirir (ÖÇ1, ÖÇ2). - Öğrenme yaklaşımlarını, kuramlarını ve stratejilerini ayırt eder (ÖÇ1).	Anlatım ¹ Tartışma Soru-cevap Beyin fırtınası Video gösterimi Kavram Haritası Tanılayıcı Dallanmış Ağaç	Yazılı Final Sınavı Uygulama Değerlendirmesi ²
2. Hafta	EĞİTİCİ ROLÜ - Hemşirenin eğitimci rolü - Sürekli mesleki gelişim/hizmet içi eğitim - Sağlık eğitimi - Hasta eğitimi	- Eğitici rolünün özelliklerini açıklar (ÖÇ5) - Eğitici rolünün ve sorumluluklarını savunur (ÖÇ5) - Etkili sunum tekniklerini kullanır (ÖÇ3).	Anlatım ¹ Soru-cevap Tartışma Beyin fırtınası Eğitsel oyun Grup çalışması Tanılayıcı Dallanmış Ağaç	Yazılı Final Sınavı Uygulama Değerlendirmesi ²
3. Hafta	EĞİTİM PROGRAMI GELİŞTİRME I - İhtiyaç analizi, - Amaç-Hedef belirleme - İçerik oluşturma - Öğrenme ortamı	- İhtiyaç analizini tekniklerini söyler (ÖÇ2). - Bir eğitim gereksinimine yönelik ihtiyaç belirler (ÖÇ2). - Öğrenme alanlarını birbirinden ayırt eder (ÖÇ1). - Bir eğitim konusu ile ilgili hedef ve hedef davranış yazar (ÖÇ1, ÖÇ2). - Hemşirenin eğitici rolünü savunur (ÖÇ5). - Öğrenme ortamının özelliklerini açıklar (ÖÇ3)	Anlatım ¹ Tartışma Soru-cevap Beyin fırtınası Bireysel öğretim Tanılayıcı Dallanmış Ağaç	Laboratuvar Yazılı Final Sınavı Uygulama Değerlendirmesi ²
4. Hafta	EĞİTİM PROGRAMI GELİŞTİRME II Öğretim yöntem ve teknikleri	- Öğretim yöntemlerini açıklar (ÖÇ2, ÖÇ3). - Öğretim yöntemlerini kullanır (ÖÇ3).	Anlatım ¹ Rol play Tartışma Soru-cevap Örnek olay Eğitsel oyun Beyin fırtınası Grup çalışması Problem çözme Altı şapka tekniği Tanılayıcı Dallanmış Ağaç	Laboratuvar Yazılı Final Sınavı Uygulama Değerlendirmesi ²
5. Hafta	EĞİTİM PROGRAMI GELİŞTİRME III - Eğitimin uygulanması - Eğitimde ölçme ve değerlendirme	- Ölçme ve değerlendirme kavramlarını ayırt eder (ÖÇ1). - Değerlendirme tiplerini açıklar (ÖÇ1, ÖÇ') - Ölçme ve değerlendirme araçları hazırlar (ÖÇ2).	Anlatım ¹ Tartışma Soru-cevap Beyin fırtınası Grup çalışması Quizizz Tanılayıcı Dallanmış Ağaç	Laboratuvar Yazılı Final Sınavı Uygulama Değerlendirmesi ²

6. Hafta	KLİNİK ÖĞRETİM, MATERYAL HAZIRLAMA VE ETKİLİ SUNUM TEKNİKLERİ a) Klinik öğretim b) Materyal hazırlama c) Etkili sunum teknikleri	- Materyal tiplerini açıklar (ÖÇ4). - Bir eğitim konusuna yönelik materyal hazırlar (ÖÇ4). - Eğitici rolünün özelliklerini açıklar (ÖÇ5) - Eğitici rolünün ve sorumluluklarını savunur (ÖÇ5) - Etkili sunum tekniklerini kullanır (ÖÇ3).	Anlatım ¹ Soru-cevap Beyin fırtınası Eğitsel oyun Grup çalışması Tanılayıcı Dallanmış Ağaç Canva, Publisher uygulamaları	Laboratuvar Yazılı Final Sınavı Uygulama Değerlendirmesi ²
7. Hafta	ÖĞRETİM PLANI GELİŞTİRME VE ETKİLİ SUNUM TEKNİKLERİ a) Etkili sunum teknikleri b) Öğretim planı geliştirme	- Bir eğitim konusu hakkında öğretim planı geliştirir (ÖÇ4). - Etkili sunum tekniklerini kullanır (ÖÇ3). - Eğitici rolünün özelliklerini açıklar (ÖÇ5) - Eğitici rolünün ve sorumluluklarını savunur (ÖÇ5)	Anlatım ¹ Soru-cevap Tartışma Beyin fırtınası Eğitsel oyun Tanılayıcı Dallanmış Ağaç Canva, Publisher uygulamaları	Laboratuvar Yazılı Final Sınavı Uygulama Değerlendirmesi ²
8. Hafta	HEMŞİRELİKTE ÖĞRETİM DERSİ UYGULAMASI	- Bir eğitim konusu hakkında öğretim planı geliştirir (ÖÇ4). - Bir eğitim konusu hakkında öğretim planını uygular (ÖÇ1, ÖÇ2, ÖÇ3, ÖÇ4, ÖÇ5). - Bir eğitim konusu hakkında öğretimi değerlendirir (ÖÇ4).	Grup çalışması Kavram Haritası Öğretim Planı Geliştirme ³ Canva, Publisher uygulamaları	Yazılı Final Sınavı Uygulama Değerlendirmesi ²
9. Hafta	HEMŞİRELİKTE ÖĞRETİM DERSİ UYGULAMASI	- Bir eğitim konusu hakkında öğretim planı geliştirir (ÖÇ4). - Bir eğitim konusu hakkında öğretim planını uygular (ÖÇ1, ÖÇ2, ÖÇ3, ÖÇ4, ÖÇ5). - Bir eğitim konusu hakkında öğretimi değerlendirir (ÖÇ4).	Anlatım ¹ Soru-cevap Rol oynama Eğitsel Oyun Grup çalışması Video gösterimi Kavram Haritası Öğretim Planı Geliştirme ³ Gösterip Yaptırma Yöntemi Canva, Publisher uygulamaları	Yazılı Final Sınavı Uygulama Değerlendirmesi ²
10. Hafta	HEMŞİRELİKTE ÖĞRETİM DERSİ UYGULAMASI	- Bir eğitim konusu hakkında öğretim planı geliştirir (ÖÇ4). - Bir eğitim konusu hakkında öğretim planını uygular (ÖÇ1, ÖÇ2, ÖÇ3, ÖÇ4, ÖÇ5). - Bir eğitim konusu hakkında öğretimi değerlendirir (ÖÇ4).	Anlatım ¹ Soru-cevap Rol oynama Eğitsel Oyun Grup çalışması Video gösterimi Kavram Haritası Öğretim Planı Geliştirme ³ Gösterip Yaptırma Yöntemi Canva, Publisher uygulamaları	Yazılı Final Sınavı Uygulama Değerlendirmesi ²
11. Hafta	HEMŞİRELİKTE ÖĞRETİM DERSİ UYGULAMASI	- Bir eğitim konusu hakkında öğretim planı geliştirir (ÖÇ4). - Bir eğitim konusu hakkında öğretim planını uygular (ÖÇ1, ÖÇ2, ÖÇ3, ÖÇ4, ÖÇ5). - Bir eğitim konusu hakkında öğretimi değerlendirir (ÖÇ4).	Anlatım ¹ Soru-cevap Rol oynama Eğitsel Oyun Grup çalışması Video gösterimi Kavram Haritası Öğretim Planı Geliştirme ³ Gösterip Yaptırma Yöntemi Canva, Publisher uygulamaları	Yazılı Final Sınavı Uygulama Değerlendirmesi ²

12. Hafta	HEMŞİRELİKTE UYGULAMASI	ÖĞRETİM	DERSİ	- Bir eğitim konusu hakkında öğretim planı geliştirir (ÖÇ4). - Bir eğitim konusu hakkında öğretim planını uygular (ÖÇ1, ÖÇ2, ÖÇ3, ÖÇ4, ÖÇ5). Bir eğitim konusu hakkında öğretimi değerlendirir (ÖÇ4).	Anlatım¹ Soru-cevap Rol oynama Eğitsel Oyun Grup çalışması Video gösterimi Kavram Haritası Öğretim Planı Geliştirme³ Gösterip Yaptırma Yöntemi Canva, Publisher uygulamaları	Yazılı Final Sınavı Uygulama Değerlendirmesi ²
13. Hafta	HEMŞİRELİKTE UYGULAMASI	ÖĞRETİM	DERSİ	- Bir eğitim konusu hakkında öğretim planı geliştirir (ÖÇ4). - Bir eğitim konusu hakkında öğretim planını uygular (ÖÇ1, ÖÇ2, ÖÇ3, ÖÇ4, ÖÇ5). - Bir eğitim konusu hakkında öğretimi değerlendirir (ÖÇ4).	Anlatım¹ Soru-cevap Rol oynama Eğitsel Oyun Grup çalışması Video gösterimi Kavram Haritası Öğretim Planı Geliştirme³ Gösterip Yaptırma Yöntemi Canva, Publisher uygulamaları	Yazılı Final Sınavı Uygulama Değerlendirmesi ²
14. Hafta	HEMŞİRELİKTE UYGULAMASI	ÖĞRETİM	DERSİ	- Bir eğitim konusu hakkında öğretim planı geliştirir (ÖÇ4). - Bir eğitim konusu hakkında öğretim planını uygular (ÖÇ1, ÖÇ2, ÖÇ3, ÖÇ4, ÖÇ5). - Bir eğitim konusu hakkında öğretimi değerlendirir (ÖÇ4).	Anlatım¹ Soru-cevap Rol oynama Eğitsel Oyun Grup çalışması Video gösterimi Kavram Haritası Öğretim Planı Geliştirme³ Gösterip Yaptırma Yöntemi Canva, Publisher uygulamaları	Yazılı Final Sınavı Uygulama Değerlendirmesi ²
15. HAFTA FİNAL SINAVI						

¹ **ANLATIM:** Konu anlatımları PPT sunumu şeklinde yapılacaktır.

² **UYGULAMA DEĞERLENDİRMESİ:** Öğrenciden uygulama sonunda bir adet eğitim süreci ve bir hasta eğitim sunumu istenecektir. Hemşirelikte Öğretim Saha/Klinik Uygulama Dersi Öğrenci Değerlendirme Formu'nda yer alan basamaklara yönelik değerlendirilme yapılacak ve uygulama puanı oluşturulacaktır. Değerlendirme Formundan 60 puan alınamaması durumunda öğrenci saha/klinik uygulamadan başarısız sayılacaktır. Saha/Klinik uygulama puanının yılsonu başarı puanına etkisi %40'dır.

³ **ÖĞRETİM PLANI GELİŞTİRME:** Eğitim gereksinimleri doğrultusunda konuya uygun öğretim planının geliştirilmesidir.

7. SAHA/KLİNİK UYGULAMA DERSİ DOKÜMAN LİSTESİ

Bu klinik uygulama dersi kapsamında aşağıdaki işaretli dokümanlar kullanılacaktır.

DOKÜMANLAR

- ☒ SBF-HB-FR-02 SAHA/SERVİS/KURUM TANITIM FORMU
- ☒ SBF-HB-FR-16 ÖĞRETİM PLANI GELİŞTİRME FORMU
- ☒ SBF-HB-FR-17 MATERYAL DEĞERLENDİRME FORMU
- ☒ SBF-HB-FR-18 SUNUM DEĞERLENDİRME FORMU
- ☒ SBF-HB-FR-20 ÖĞRENCİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU
- ☒ SBF-HB-FR-30 HEMŞİRELİKTE ÖĞRETİM SAHA/KLİNİK UYGULAMA DERSİ ÖĞRENCİ DEĞERLENDİRME FORMU
- ☒ SBF-HB-FR-39 ÖĞRENCİ KAMU SPOTU DEĞERLENDİRME FORMU

SAHA/SERVİS/KURUM TANITIM FORMU

Doküman No	SBF-HB-FR-02
Yayın Tarihi	11.10.2021
Revizyon Tarihi	13.04.2023
Revizyon No	Versiyon 1
Sayfa	11 / 20

SAHA / SERVİS / KURUMUN TANITIMI

Saha/Servis/Kurumun Adı		
Servis tanıtımı	Servis oda sayısı	
	Servis yatak sayısı	
	Hemşire sayısı	
	Hemşirelerin eğitim ve deneyimi	
	Hemşirelerin varsa sertifika durumu	
Kurum tanıtımı	Oda sayısı	
	Çalışanların eğitim ve deneyimi	
	Çalışanların varsa sertifika durumu	
Kurum afet planını inceleyiniz. Yapılan çalışmalar ve tatbikatlar nelerdir? Yazınız		

ÖĞRETİM PLANI GELİŞTİRME FORMU

Doküman No	SBF-HB-FR-16
Yayın Tarihi	13.04.2023
Revizyon Tarihi	-
Revizyon No	Versiyon 0
Sayfa	12 / 20

ÖĞRETİM PLANI GELİŞTİRME FORMU

Eğitimin konusu	
Eğitim amacı	
Eğitimde kullanılan öğretim yöntem ve teknikler	
Eğitimde kullanılan materyaller	

EĞİTİMİN HEDEFLERİ

Hedeflerinizi yazarken hedef yazma ilkelerini dikkate alınız

Bilişsel alan hedefi	
Hedef davranış 1	
Hedef davranış 2	
Duyuşsal alan hedefi	
Hedef davranış 1	
Hedef davranış 2	
Psikomotor alan hedefi	
Hedef davranış 1	
Hedef davranış 2	

EĞİTİMİN UYGULAMA AŞAMASI

Eğitiminizin hedefleri doğrultusunda hazırladığınız içeriği her bir uygulama aşamasının amacını ve eğitim konunuza özgü yapacağınız etkinlikleri belirterek yazınız

1- Dikkat çekme	
2- Hedef hakkında bilgilendirme	
3- Ön bilgilerin hatırlatılması	
4- Uyarıcı materyalin sunulması	
5- Öğrenmeye rehberlik sağlama	
6- Performansı ortaya çıkarma	
7- Geri bildirim verme	
8- Performansı değerlendirme	
9- Hatırlama ve transferi güçlendirme/kalıcılığı sağlama	

ÖĞRETİM PLANI GELİŞTİRME FORMU

Doküman No	SBF-HB-FR-16
Yayın Tarihi	13.04.2023
Revizyon Tarihi	-
Revizyon No	Versiyon 0
Sayfa	13 / 20

EĞİTİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Eğitiminizin hedefleri doğrultusunda değerlendirme yapınız

1- Bilişsel alan değerlendirmesi	
2- Duyuşsal alan değerlendirme	
3- Psikomotor alan değerlendirme	

MATERYAL DEĞERLENDİRME FORMU

Doküman No	SBF-HB-FR-17
Yayın Tarihi	13.04.2023
Revizyon Tarihi	-
Revizyon No	Versiyon 0
Sayfa	14 / 20

TANITICI BİLGİ

Materyalin adı ve konusu	
Hazırlayan öğrencinin adı-soyadı	
Değerlendiren öğretim elemanı	
Tarih	

MATERYAL DEĞERLENDİRME

Aşağıda verilen **MATERYAL** değerlendirme maddelerine yönelik görüşünüzü tablo üzerinde işaretleyiniz.

Aşağıdaki ifadeleri 1-5 arasında değerlendiriniz.

1.Çok Yetersiz 2. Yetersiz 3. Kısmen Yeterli 4.Yeterli 5. Çok Yeterli

No	Değerlendirme Maddeleri	1	2	3	4	5
1	Kurum, logo ve isim gibi tanıtıcılar bilgileri eklenmesi	☐	☐	☐	☐	☐
2	İçeriğin hedeflere uygun olması	☐	☐	☐	☐	☐
3	İçeriğin doğru ve güncel olması	☐	☐	☐	☐	☐
4	Akıcı, öz ve anlaşılır dil kullanılması	☐	☐	☐	☐	☐
5	Hedef kitleye uygun olması (terminoloji, pedagoji, yetişkin eğitimi vb.)	☐	☐	☐	☐	☐
6	Materyalin dikkat çekici olması ve ilgiyi sürdürmesi	☐	☐	☐	☐	☐
7	Gerçekçi olması	☐	☐	☐	☐	☐
8	Etkili olması	☐	☐	☐	☐	☐
9	Bütünlük olması	☐	☐	☐	☐	☐
10	Nesnelerin alanlara düzgün yerleştirilmesi	☐	☐	☐	☐	☐
11	Dikkat çekilmesi istenen yerlerin vurgulanması	☐	☐	☐	☐	☐
12	Materyalde kullanılan şekillerin uygun seçilmesi	☐	☐	☐	☐	☐
13	Materyalde görsellerin ve metinlerin dengeli biçimde yerleştirilmesi	☐	☐	☐	☐	☐
14	Metin, yazım ve dilbilgisi kurallarına uygun olması	☐	☐	☐	☐	☐
15	Başlıklar ve içerik puntolarının uyumlu olması	☐	☐	☐	☐	☐
16	Materyalde renk seçiminin uygun olması	☐	☐	☐	☐	☐
17	Materyalde yoğun yazım kullanılmaması	☐	☐	☐	☐	☐
18	Kullanıcı kılavuzu olması	☐	☐	☐	☐	☐
19	Materyalde ayrıntılı ve gereksiz bilgiye yer verilmemesi	☐	☐	☐	☐	☐
20	Materyalin ekonomik olması (tekrar kullanılabilir, aktarılabilir vb.)	☐	☐	☐	☐	☐

	SUNUM DEĞERLENDİRME FORMU	Doküman No	SBF-HB-FR-18
		Yayın Tarihi	13.04.2023
		Revizyon Tarihi	-
		Revizyon No	Versiyon 0
		Sayfa	15 / 20

TANITICI BİLGİ	
Sunumun konusu	
Sunum yapan öğrencinin adı-soyadı	
Değerlendiren öğretim elemanı	
Tarih	

SUNUM DEĞERLENDİRME						
Aşağıda verilen SUNUM değerlendirme maddelerine yönelik görüşünüzü tablo üzerinde işaretleyiniz. Aşağıdaki ifadeleri 1-5 arasında değerlendiriniz. 1.Çok Yetersiz 2. Yetersiz 3. Kısmen Yeterli 4.Yeterli 5. Çok Yeterli						
No	Değerlendirme Maddeleri	1	2	3	4	5
1	Kendini tanıtmak	☐	☐	☐	☐	☐
2	Konuya dikkat çekme	☐	☐	☐	☐	☐
3	Hedef hakkında bilgi verme	☐	☐	☐	☐	☐
4	Ön koşul öğrenmelerin anımsatılması	☐	☐	☐	☐	☐
5	İçeriğin bilimsel ve öğrenen düzeyine uygun olması	☐	☐	☐	☐	☐
6	Aktif öğretim yöntemlerinin kullanılması	☐	☐	☐	☐	☐
7	Etkili materyal kullanma	☐	☐	☐	☐	☐
8	Doğru pekiştiriciler verme	☐	☐	☐	☐	☐
9	Çeşitli düzeyde sorular sorulması	☐	☐	☐	☐	☐
10	Konu dışına çıkmadan içeriği aktarma	☐	☐	☐	☐	☐
11	Sözlü ve sözsüz iletişim tekniklerini kullanma	☐	☐	☐	☐	☐
12	Beden dilini etkili kullanma	☐	☐	☐	☐	☐
13	Konuya hakim olma	☐	☐	☐	☐	☐
14	Eğitim ortamındaki alanı kullanma	☐	☐	☐	☐	☐
15	Öğretimde hevesli ve canlı olma	☐	☐	☐	☐	☐
16	Öğrenenin hedef davranışı göstermesi	☐	☐	☐	☐	☐
17	Geri bildirim alınması/verilmesi	☐	☐	☐	☐	☐
18	Değerlendirmenin yapılması	☐	☐	☐	☐	☐
19	Konunun özetlenmesi	☐	☐	☐	☐	☐
20	Zamanın iyi yönetilmesi	☐	☐	☐	☐	☐

	ÖĞRENCİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU	Doküman No	SBF-HB-FR-20
		Yayın Tarihi	13.04.2023
		Revizyon Tarihi	-
		Revizyon No	Versiyon 0
		Sayfa	16 / 20

KLİNİK UYGULAMA ÖĞRENCİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU					
Tarih					
Uygulama Birimi					
Süpervizör Adı Soyadı					
UYGULAMA HEDEFLERİ					
Klinik uygulama sonunda uygulama hedeflerine ne kadar ulaştığınızı işaretleyiniz (X)	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
KLİNİK UYGULAMADA KAZANILAN HEMŞİRELİK BECERİLERİ					
Klinik uygulamada kazandığınız hemşirelik becerilerini belirtiniz					
Bu klinik uygulamadan öğrendiğiniz ve daha önce bilmediğiniz en önemli şey	Bireye ilişkin:				
	Sağlık ekibine/kuruma ilişkin:				
	Kendinize ilişkin:				
BAKIMA YÖNELİK DEĞERLENDİRME					
Bireye bakım verirken hissettiğiniz duygu ve düşüncelerinizi yazınız					
Birey ile kurmuş olduğunuz terapötik ilişkiyi değerlendiriniz					
Uyguladığınız hemşirelik bakım sürecine ilişkin çalışmanızı değerlendiriniz					
KLİNİK UYGULAMADA EKSİK BULUNAN YÖNLER					
Klinik uygulamada eksik bulduğunuz yönlerinizi (teori, uygulama, iletişim, vb.) yazınız					
KLİNİK UYGULAMA YERİNİN “KLİNİK UYGULAMA EĞİTİMİ” AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ					
Klinik uygulama ortamının “Klinik Uygulama Eğitimi” açısından;	Size göre en güçlü yanı:				
	Size göre en zayıf yanı:				
	Size göre yarattığı fırsat:				

ÖĞRENCİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Doküman No	SBF-HB-FR-20
Yayın Tarihi	13.04.2023
Revizyon Tarihi	-
Revizyon No	Versiyon 0
Sayfa	17 / 20

KLİNİK SÜPERVİZÖRÜN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölüm öğrenci tarafından doldurulacaktır. Lütfen aşağıdaki maddeleri değerlendirme kriterlerine göre değerlendirip ilgili alanı (X) ile işaretleyiniz.

Değerlendirme Kriterleri:

1: Hiç katılmıyorum 2: Katılmıyorum 3: Kısmen katılıyorum 4: Katılıyorum 5: Tamamen katılıyorum

	1	2	3	4	5
İletişim becerileri yeterliydi.					
Bilgisi klinik eğitimim için yeterliydi.					
Becerileri klinik eğitimim için yeterliydi.					
Klinik ortamı eğitimime uygun olarak organize etti.					
Klinik eğitimim için gereken zamanı ayırdı.					
Belirlenen haftalık eğitim programını uyguladı.					
Klinik eğitimimi öğrenme hedeflerime uyarladı.					
Olgu tartışması için yeterli olanak sağladı.					
Mesleki yaşamım için rol model oluşturdu.					

HEMŞİRELİKTE ÖĞRETİM SAHA/KLİNİK UYGULAMA DERSİ ÖĞRENCİ DEĞERLENDİRME FORMU

Doküman No	SBF-HB-FR-30
Yayın Tarihi	13.04.2023
Revizyon Tarihi	17.11.2025
Revizyon No	Versiyon 2
Sayfa	18 / 20

HEMŞİRELİKTE ÖĞRETİM SAHA/KLİNİK UYGULAMA DERSİ ÖĞRENCİ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı Soyadı: Numarası:	Öğretim Elemanının Adı Soyadı: Alan/Klinik Rehberin Adı Soyadı:
-------------------------------------	--

A. GENEL BECERİLER

Değerlendirme Kriterleri	0 puan	1 puan	2 puan	3 puan	4 puan	5 puan	Öğretim Elemanı Puanı	Alan/Klinik Rehber* Puanı
İletişim								
Hasta/sağlıklı birey ve aileler ile terapötik iletişim kurar.	İletişim kurmamıştır.	İletişimi başlatmıştır (Selamlaşma, kendini tanıtır ve rolü hakkında bilgilendirme).	Basit ve genel ifadelerle iletişimi devam ettirmiştir.	Sözlü ve sözsüz iletişim tekniklerini kullanarak iletişimi devam ettirmiştir.	Empatik iletişim becerilerini kullanarak duygu, düşünce ve davranışları değerlendirmiştir.	Terapötik iletişimi başlatmış, sürdürmüş ve sonlandırmıştır.		
Öğretim üye/elemanı, grup arkadaşları ve sağlık ekibi üyeleri ile profesyonel iletişim kurar.	İletişim kurmamıştır.	İletişimi başlatmıştır (Selamlaşma, kendini tanıtır ve rolü hakkında bilgilendirme).	Basit ve genel ifadelerle iletişimi devam ettirmiştir.	Sözlü ve sözsüz iletişim tekniklerini kullanarak iletişimi devam ettirmiştir.	Empatik iletişim becerilerini kullanarak duygu, düşünce ve davranışları değerlendirmiştir.	Profesyonel iletişim kurmuştur.		
Eğitim								
Hasta/sağlıklı birey ve ailenin gereksinimlerine göre eğitim/eğitimler planlar, uygular ve değerlendirir.	Herhangi bir eğitim planlamamıştır.	Eğitim planlamıştır.	Eğitim planlamış ve uygulamıştır.	Eğitim planlamış, uygulamış ve değerlendirmiştir.	-	-		
Eğitimde etkili materyal, öğretim yöntem ve tekniklerini kullanır.	Eğitime yönelik herhangi bir materyal yoktur, herhangi bir öğretim yöntemi ve teknik kullanmamıştır.	Eğitime yönelik materyal planlamıştır.	Eğitime yönelik materyali hazırlamış, öğretim yöntemi ve teknikleri belirlemiştir.	Eğitimde etkili materyal, öğretim yöntemi ve tekniklerini kullanmıştır.	-	-		
Araştırma								
Ulusal/uluslararası düzeyde bilimsel bilgilere ulaşır ve hemşirelik sürecinde kullanır.	Bilimsel bilgiye ulaşmamıştır.	Bilimsel bilgiye ulaşmıştır.	Bilimsel bilgilere ulaşmıştır ve hemşirelik sürecinde kullanmıştır.	-	-	-		
Mesleğe yönelik yenilikleri, gelişmeleri takip eder ve mesleki uygulamalarına yansıtır.	Mesleğe yönelik yenilikleri ve gelişmeleri takip etmemiştir.	Mesleğe yönelik yenilikleri ve gelişmeleri takip etmiştir.	Mesleğe yönelik yenilikleri ve gelişmeleri takip etmiştir ve mesleki uygulamalarına yansıtmıştır.	-	-	-		
Profesyonel Davranışlar								
Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi (ÇAKÜ SBF) "Mesleki Alan Uygulama Yönergesi" sine uygun davranır.	Yönergeye uygun davranmamıştır.	Yönerge maddelerine kısmen uygun davranmıştır.	Yönerge maddelerinin çoğunluğuna uygun davranmıştır.	Yönerge maddelerinin tamamına uygun davranmıştır.	-	-		
Mesleki uygulamalarında "Hemşirelikte Etik Kodları"na uygun davranır.	Etik kodlara uygun davranmamıştır.	Etik kodlara kısmen uygun davranmıştır.	Etik kodların çoğunluğuna uygun davranmıştır.	Etik kodların tamamına uygun davranmıştır.	-	-		
Klinik/uygulama süreçlerinde problem çözme becerilerini kullanır.	Problem çözme süreçlerini kullanmamıştır.	Problemin farkına varmıştır, onu sınırlamıştır, çözüm ile ilgili bilgi toplamıştır.	Problemin çözümü için uygun araçları hazırlamıştır ve organize etmiştir.	Problem çözüm yollarını uygulamıştır.	Uygulamanın sonucunu değerlendirmiştir.	-		

HEMŞİRELİKTE ÖĞRETİM SAHA/KLİNİK UYGULAMA DERSİ ÖĞRENCİ DEĞERLENDİRME FORMU

Doküman No	SBF-HB-FR-30
Yayın Tarihi	13.04.2023
Revizyon Tarihi	17.11.2025
Revizyon No	Versiyon 2
Sayfa	19 / 20

B. ALANA ÖZGÜ BECERİLER

Değerlendirme Kriterleri	0 puan	1 puan	2 puan	3 puan	4 puan	Öğretim Elemanı Puanı	Alan/Klinik Rehber* Puanı
Eğitimde Hedef Belirleme							
Bilişsel Alan Hedefleri	Bilişsel alana yönelik hedef ya da hedef davranış yazılmamıştır	Bilişsel alana yönelik sadece hedef ya da en az bir hedef davranış doğru ek kullanımıyla yazılmıştır.	Bilişsel alana yönelik sadece hedef ve en az bir hedef davranış ya da sadece en az iki hedef davranış doğru ek kullanımıyla yazılmıştır.	Bilişsel alana yönelik hedef ve en az iki hedef davranış doğru ek kullanımıyla yazılmıştır.	-		
Duyuşsal Alan Hedefleri	Duyuşsal alana yönelik hedef ya da hedef davranış yazılmamıştır	Duyuşsal alana yönelik sadece hedef ya da en az bir hedef davranış doğru ek kullanımıyla yazılmıştır.	Duyuşsal alana yönelik sadece hedef ve en az bir hedef davranış ya da sadece en az iki hedef davranış doğru ek kullanımıyla yazılmıştır.	Duyuşsal alana yönelik hedef ve en az iki hedef davranış doğru ek kullanımıyla yazılmıştır.	-		
Psikomotor Alan Hedefleri	Psikomotor alana yönelik hedef ya da hedef davranış yazılmamıştır	Psikomotor alana yönelik sadece hedef ya da en az bir hedef davranış doğru ek kullanımıyla yazılmıştır.	Psikomotor alana yönelik sadece hedef ve en az bir hedef davranış ya da sadece en az iki hedef davranış doğru ek kullanımıyla yazılmıştır.	Psikomotor alana yönelik hedef ve en az iki hedef davranış doğru ek kullanımıyla yazılmıştır.	-		
Eğitimin Uygulama Aşaması							
Dikkat çekme	Basamak amacı ve etkinliği yazılmamıştır.	Basamak amacı ya da etkinlik bilgisinden biri yazılmıştır.	Basamak amacı ve etkinlik bilgisi birlikte yazılmıştır.	-	-		
Hedef hakkında bilgi verme							
Ön koşul öğrenmenin hatırlatılması							
Uyarıcı materyal sunumu							
Geliştirme ve öğrenmeye rehberlik etme							
Öğrenenin hedef davranışı göstermesi							
Geri bildirim verme							
Performansın değerlendirilmesi							
Hatırda tutma ve transferi artırma							
Eğitimin Değerlendirme Aşaması							
Bilişsel Alan Değerlendirmesi	Herhangi bir değerlendirme yapılmamıştır.	Bilişsel alana yönelik en az bir soru-madde ile değerlendirme yapılmıştır.	Bilişsel alana yönelik en az iki soru-madde ile değerlendirme yapılmıştır.	Bilişsel alana yönelik en az üç soru-madde ile değerlendirme yapılmıştır.	Bilişsel alana yönelik en az dört soru-madde ile değerlendirme yapılmıştır.		
Duyuşsal Alan Değerlendirmesi	Herhangi bir değerlendirme yapılmamıştır.	Duyuşsal alana yönelik sadece en az bir soru-madde yazılmış ya da ölçek ifadesi oluşturulmuştur.	Duyuşsal alana yönelik sadece en az bir soru-madde yazılmış ve ölçek ifadesi oluşturulmuş ya da en az iki soru-madde yazılmıştır.	Duyuşsal alana yönelik sadece en az iki soru-madde yazılmış ve ölçek ifadesi oluşturulmuş ya da en az üç soru-madde yazılmıştır.	Duyuşsal alana yönelik sadece olumsuz ifade ile toplam en az üç soru-madde yazılmış ve ölçek ifadesi oluşturulmuştur.		
Psikomotor Alan Değerlendirmesi	Herhangi bir değerlendirme yapılmamıştır.	Psikomotor alana yönelik sadece en az bir madde yazılmış ya da ölçek ifadesi oluşturulmuştur.	Psikomotor alana yönelik sadece en az bir madde yazılmış ve ölçek ifadesi oluşturulmuş ya da en az iki madde yazılmıştır.	Psikomotor alana yönelik sadece en az iki madde yazılmış ve ölçek ifadesi oluşturulmuş ya da en az üç madde yazılmıştır.	Psikomotor alana yönelik tüm davranış basamakları yazılmış ve ölçek ifadesi oluşturulmuştur.		
Sunum Değerlendirme (30 Puan)	SBF-HB-FR-18 Sunum Değerlendirme Formu kullanılarak değerlendirme yapılacaktır.						
Akran Değerlendirme** (5 Puan)							
Öz Değerlendirme*** (5 Puan)							
TOPLAM PUAN:							
*Mesleki uygulama yapılan kurumda kadrosu bulunan öğrencinin birlikte çalıştığı ve mesleki uygulamadan da sorumlu olan meslek uzmanı							
**Sadece öğrencinin akranı tarafından puanlandırma yapılacaktır.							
***Sadece öğrencinin kendisi tarafından puanlandırma yapılacaktır.							

KAYNAKLAR

1. Adıgüzel OC. Eğitim Programlarının Geliştirilmesinde İhtiyaç Analizi El Kitabı. Ankara: Anı Yayıncılık; 2016.
2. Alimoğlu K. Tıp eğitimi programlarında gereksinimlerin belirlenmesi. In: Sayek İ, editor. Tıp Eğiticisi El Kitabı. Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri; 2016. p. 73–83.
3. Arsal Z. İhtiyaç Analizi. In: Bilen M, editor. Plandan Uygulamaya Öğretim. 6.Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık; 2002. p. 4–10.
4. Bilen M. Plandan Uygulamaya Öğretim. 6.Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık; 2002.
5. Demirel Ö. Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulamaya. 24.Baskı. Ankara: Pegem Yayıncılık; 2015.
6. Demirel Ö. Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Öğretme Sanatı. 6.Baskı. Ankara: Pegem A Yayıncılık; 2003.
7. Duman, B. (2004). Öğrenme-Öğretme Kuramları ve Süreç Temelli Öğretim. Ankara: Anı Yayıncılık.
8. Erden, M. (2008). Eğitim Bilimlerine Giriş (2. Baskı). Ankara: Arkadaş.
9. Hacıaloğlu, N. (2011). Hemşirelikte Öğretim Öğrenme ve Eğitim. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi.
10. Işık, B. ve Şenyuva, E. (2009). Öğrenme kuramları ve hemşirelik eğitimine yansımaları. Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi, 17 (2), 144-150.
11. Küçüktepe C. Program geliştirme süreci, program geliştirmede çalışma grupları ve çalışma planı hazırlama-ihtiyaç belirleme yaklaşım ve teknikleri. In: Şeker H, editor. Eğitimde Program Geliştirme Kavramlar ve Yaklaşımlar. 3. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık; 2014. p. 89–126.
12. Saban, A.(2000). Öğrenme Öğretme Süreci Yeni Teori ve Yaklaşımlar. Ankara: Nobel Dağıtım.
13. Senemoğlu N. Gelişim Öğrenme ve Öğretim–Kuramdan Uygulamaya. 24.Baskı. Ankara: Yargı Yayınevi; 2015.
14. Sönmez, V. (2015). Öğretim İlke ve Yöntemleri (8. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
15. Sönmez V. Program Geliştirmede Öğretmen El kitabı. 18. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık; 2015.
16. Sönmez V, Alacapınar FG. Örnekleriyle eğitimde program değerlendirme. Ankara: Anı Yayıncılık; 2015.
17. Şahin H. Eğitim Program Geliştirme Sürecinde Önemli Bir Aşama: İhtiyaç Belirleme. Tıp Eğitimi Dünyası. 2006;22(22):1–9.
18. Taşocak, G. (2007). Hasta Eğitimi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.